

Определены перспективы осуществления дальнейшего концептуального анализа произведений зарубежных писателей с целью более глубокого изучения роли эвфемизмов в процессе вербализации других лингвокультурных концептов.

Ключевые слова: лингвокультурология, эвфемизмы, эвфемистические конструкции, лексико-семантическая система языка, концепт «смерть», лексема.

Malimon Lesya, Lepka Diana. Euphemisms as the Means of Verbalizing the Linguocultural Concept «Death» in the Novel «Me Before you» by Jojo Moyes. The article deals with the peculiarities of the functioning of euphemisms in modern English. The causes of the emergence and historical development of the phenomenon of euphemism have been investigated. The basic ways of formation of euphemisms have been studied and their role in the lexico-semantic system of modern English has been analyzed. The value of euphemisms in the domain of linguocultural studies has been determined.

Specific examples of the use of euphemistic constructions used to verbalize the linguocultural concept of «death» in the novel «Me before you» written by a contemporary British writer Jojo Moyes are given. On the research material, the role of euphemisms as contextual synonyms of direct nominations in the fiction has been analyzed, and the features of author's euphemistic constructions in the novel «Me before you» have been studied. The cases in which Jojo Moyes uses euphemistic constructions to verbalize the concept «death» have been investigated. The list of lexemes, which the writer uses in the euphemistic constructions under investigation, is represented. The theme of death in the novel «Me before you» by Jojo Moyes, the features of the linguocultural concept under study and the background of the problem of deliberately ending a person's life by assisted suicide are analyzed. The use of euphemisms allows our speech to be multifaceted, and contributes to a better coverage of a controversial topic. Incorrect representation of the thematic features may lead to certain conflicts in the socio-historical, linguocultural background. That is why euphemism is a convenient way of verbalizing contradictory, somewhat unpleasant concepts, such as «death» and «euthanasia» in literature.

The prospects of further conceptual analysis of works of fiction with to study the role of euphemisms in the process of verbalizing different linguistic and cultural concepts are determined.

Key words: linguoculture, euphemism, euphemistic constructions, lexico-semantic language system, concept «death», lexeme.

УДК 821.111(71)-31Етвуд.09

Леся Малімон, Юлія Сірук

ПОЕТИКА АНТИУТОПІЇ В РОМАНІ «ОПОВІДЬ СЛУЖНИЦЬ» МАРГАРЕТ ЕТВУД

У статті розглянуто образну картину твору канадської письменниці Маргарет Етвуд, втіленої в жанрі антиутопії «Оповідь служниці». Закцентована увага на особливостях художньо-естетичної реальності, дискурсах автора та персонажів, поліфонії, масштабності зображення. Досліджено зумовленість жанром антиутопії ідейної настанови, композиції та стилю твору, проаналізована органічність художньої дійсності роману та її залежність від рівня естетичних смаків, світобачення письменниці. З'ясовані відмінні ознаки антиутопії, представлені письменницею: відсутність виразного протагоніста, який протистоїть системі, чіткої розв'язки, яка б викликала функцію катарсису в читача, акцентуація авторкою на пасивній ролі оповідача-персонажа і загалом усіх мешканців країни. Розкривається проблема суспільної ролі жінки, де вона виконує лише визначені їй функції. Письменницею викрито моральне й фізичне насилля, яке спотворює людину, веде до знищення її кращих рис характеру, до нав'язування державою стереотипів поведінки, мислення, діяльності. Страждання, викликані чітко регламентованими умовами життя, повторюваністю ритуалів, засуджені письменницею й апелюють до читацького обурення таким станом речей. З'ясовані причини популярності твору: жанр антиутопії, синтез масового та елітарного, інтертекстуальність, символіка ритуалів і кольорів.

Ключові слова: антиутопія, дискурс, символізм, інтертекстуальність, стиль, художня майстерність.

Постановка наукової проблеми та її значення. Утопія як жанр з'явився у 1516 році. Натхненний розповідями Америкго Веспуччі, Христофором Колумбом про нові землі і їх устрій, Т. Мор написав свою «Утопію», щоб зацікавити широкий загал важливістю подорожей, відкрити свідомість людей до нових пригод і вражень, усієї краси інших світів. Започаткований ним жанр пізніше розвинувся у творах англійських, італійських, французьких, канадських і американських письменників. У книзі йшлося про химерний острів зі справедливим устроєм. Згодом більшості творів у жанрі утопії були притаманні екзотичні описи природи, прогресивні уявлення про розвиток людства. Зазвичай дія відбувається у вигаданому місці, до якого головний герой твору

здійснює подорож. Жителі невідомої країни пропонують екскурсію прибульцеві, пояснюючи політичний, економічний, релігійний, соціальний устрій держави. Зазвичай, головний герой захоплюється новим світом і порівнює його зі своєю батьківщиною, таким чином вказуючи на недоліки правління у своїй країні. Як зазначено в літературознавчій енциклопедії, зв'язок з реальністю є наскрізною рисою утопії. Утворюючи паралель між ідеальним світом і звичним, буденним, автор змушує читача замислитися над проблемами та над можливістю їхнього розв'язання. Джерелом утопії є нарративна основа міфу, казки, легенди, у ній використані прийоми снів, видінь [7, с. 517–518].

Як альтернатива утопії у 1651 р. з'явився новий жанр – антиутопія. Зображення в художній літературі жахливого майбутнього, небезпечних наслідків, пов'язаних із безвідповідальним, іноді злочинним експериментуванням над людством задля його “поліпшення”, застосуванням ілюзорних, зовні принагідних ідеалів, було характерне для переломних моментів, змін, що відбувались у суспільстві [6, с. 75].

Першим твором, що відповідав жанровій специфіці антиутопії, вважають опублікований 1651 р. «Левіафан» Т. Гоббса. Трактат про розбудову потворного суспільства, в якому було спрофановано біблійні принципи, віддзеркалював проблеми кривавого завершення Англійської революції, страти короля Карла I, диктатури О. Кромвеля. Для консервативної Англії така стрімка зміна подій викликала напругу не лише серед знаті, а й серед звичайних громадян. Ніхто не знав напевне, як зміниться життя із приходом нової влади та чи існуватиме держава загалом. У періоди суспільної напруги та занепаду жанр утопії більше не міг зацікавити читача. Ілюзорне життя, в якому існують непорушні правила, мудрий, справедливий управитель, щасливі та задоволені громадяни, не належно сприймалося. Жанр утопії більше не вселяв надії на зміни [4].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Наприкінці ХХ ст., коли відбувся синтез жанру антиутопії із науковою фантастикою зі збереженням футурологічних передбачень, з'явилися романи-передбачення («У нас це неможливо» С. Льюїса, «Чудовий новий світ» О. Хакслі, «451° за Фаренгейтом» Р. Бредбері). Після утвердження тоталітарних фашистських та комуністичних режимів, що зумовили деградацію людства, за умов вірогідних природних катаклізмів, ці твори набули особливої популярності: «Ферма звірів», «1984» Дж. Орвела, «Мальвіль» Р. Мерля та ін. [7, с. 517–518]. Написання творів такого типу було своєрідним катарсисом для письменника, а також швидкою можливістю стати відомим. Американські критики Р. Шольс та Е. Рабкін стверджують, що *in our time the utopian impulse has been largely replaced by dystopian projections of disastrous current trends* [3, с. 5]. Зображення паралельного світу через призму катастроф наводило жах на читача. Такий твір краще сприймався, запам'ятовувався, про нього починали говорити. У книзі «Scraps Of The Untainted Sky: Science Fiction, Utopia, Dystopia» Т. Мойлан вказує на викривальну функцію таких творів. У першу чергу критична антиутопія пропонує інший погляд на проблеми сьогодення, більш виразний та тривожний. Така можлива реальність не лише засмучує читача, а й вказує на потребу потенційних змін [4, с. 98–199]. Головними рисами антиутопії є: вигадана держава, всемогутній лідер, тотальний контроль, виникнення нових традицій, мови, люди, позбавлені імен та прізвищ, що призвичаїлись до режиму і вже не здатні його зруйнувати.

Мета і завдання статті – дослідити образну картину канадської письменниці Маргарет Етвуд, втілену в жанрі антиутопії «Оповідь служниці», проаналізувати поетикальні особливості жанру антиутопії, а саме: специфіку художньо-естетичної реальності, дискурси автора та персонажів, поліфонії, масштабності зображення.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. «Оповідь служниці» канадської письменниці Маргарет Етвуд – це роман-антиутопія. 1985 року твір було продано мільйонними тиражами копій по всьому світу, згодом за мотивами роману зняли фільм, серіал, створили оперу. У романі завуальовано різні історичні події, які авторка майстерно подає у вигляді режиму та звичаїв Гілеади, країни, що утворилась у майбутньому на території Сполучених Штатів Америки. Виправданням для державного перевороту та численних страт офіцери обирають релігію. В основу нового віровчення закладено християнство. Всі інші релігії – поза законом. Переінакшення, навіть спотворення Святого Письма та релігійних ритуалів використовується для залякування звичайних громадян. В інтерв'ю для журналу «Time» М. Етвуд

пояснює вибір релігії як способу впливу у своєму творі так: «Recently, someone said, «*Religion doesn't radicalize people, people radicalize religion.*» So you can use any religion as an excuse for being repressive, and you can use any religion as an excuse for resisting repression; it works both ways, as it does in the book» [1, с. 1–2].

Читач знайомиться зі світом цієї страшної деспотичної країни зі слів служниці Оффред, адже саме від її імені ведеться розповідь. Вона, як і багато інших служниць, виконує ганебну роль у класовому суспільстві: «*But the frown isn't personal: it's the red dress she disapproves of, and what it stands for. She thinks I may be catching, like a disease or any form of bad luck*» [2, с. 15]. Проживаючи у двох паралельних світах, уявному, повному спогадів про минуле, та жахливому реальному, жінка меланхолійно розповідає про себе. Колись вона була заміжня, мала дитину та змінилось керівництво держави, замість демократії прийшла диктатура. Роль жінки в суспільстві знецінилась. Їй заборонялось володіти власними коштами, займати державні посади, читати та виконувати будь-яку іншу роботу, крім визначеної. Через забруднення довкілля хімічними відходами, радіацією більшість жінок втратила фертильну здатність. Тому роль жінки в суспільстві розділилась згідно з цим фактором. Ті, хто ще міг завагітніти, ставали служницями. Фактично вони перетворювалися на узаконених рабів: їх позбавляли імен, майна, а основне – права вибору. Будь-який непослух жорстоко карався. Оффред розповідає, що потрапила в дім командора та його дружини Серени для виконання важливої місії – народити командорові здорову дитину. Серена відчуває до неї відразу, прибиральниці – заздрість, сама ж Оффред – самотність та розчарування. Героїня згадує колишнє життя і помічає, що люди швидко при звичаються до тоталітаризму, бояться смерті й не протестують: «*Ordinary, said Aunt Lydia, is what you are used to. This may not seem ordinary to you now, but after a time it will. It will become ordinary*» [2, с. 34].

На думку дослідниці Ірми Ратіані, основною ознакою антиутопії є протистояння між головним героєм і народом. Таким чином автор наділяє позитивними рисами протагоніста та виділяє його з-поміж натовпу: «*The principal conceptual characteristic of anti-utopia is identification of the opposition: ordered society/individual with the opposition: mass/personality, in which society is a relevant concept of mass subordinated to a hypertrophied governmental mechanism, while man is a non-conformist personality opposed to it*» [5, с. 186]. У творі «Оповідь служниці» авторка не використовує цього прийому. Протистояння Оффред лише внутрішнє. Вона не може змиритися із зовнішніми умовами, але й не намагається боротися з ними. Коли виникає підривна організація і служниця Гленова пропонує Оффред долучитись до них, жінку цікавить лише структура опозиції. Її захоплює той факт, що хтось здатен повстати. Вона ж обирає інший шлях, підкорюється і вичікує: стає подругою для командора, не відмовляється від пропозиції його дружини завагітніти від іншого, адже розуміє, що за невиконання завдання впродовж трьох років її можуть стратити або заслати на важкі роботи. М. Етвуд аж ніяк не наділяє свою героїню позитивними рисами, як інші творці антиутопій (Гай Монтег Рея Бредбері, Катніс Евердін Сюзанні Коллінз). Її персонаж більш приземлений, а відтак зрозумілий для кожного читача. Оффред позбавлена ореолу святості, вона звичайна жінка, що піклується про свою доньку, яку їй заборонено бачити і намагається вижити заради неї. Вона пристосовується до умов, переконана в тому, що їй варто перечекати ці страшні роки заради майбутнього. Часто думки про майбутнє щастя називає безнадійними. Вірить, що чоловік Люк живий і вони скоро будуть разом: «*The things I believe can't all be true, though one of them must be. But I believe in all of them, all three versions of Luke, at one and the same time. This contradictory way of believing seems to me, right now, the only way I can believe anything. Whatever the truth is, I will be ready for it*» [2, с. 83]. Читачеві легше зрозуміти такого персонажа.

Правдоподібність історії – незаперечно важливий чинник у створенні антиутопії. Змусити повірити у вигадану реальність – головне завдання для М. Етвуд. Командора письменниця зображує не як виключно негативного персонажа. Як і будь-яка людина, він має свої позитивні та негативні риси характеру: вразливість та інфантильність водночас, намагається повернути колишнє життя, невеликі радощі: «*We thought we could do better. Better never means better for everyone, he says. It always means worse, for some*» [2, с. 158]. Твір М. Етвуд унікальний. Ніхто не знає напевне, як би вчинив у такій ситуації, у міражі справедливості й фанатичної брехливої побожності. Ніхто не впевнений у власній могутності і правильності рішень. В інтерв'ю для журналу «Time»

письменниця зізнається, що всі події і проблеми Гілеади вже траплялися коли-небудь в історії. Коли роман вперше було опубліковано, на неї посипалися звинувачення, що майбутнє не може бути таким похмурим, але письменниця застерігає, що подібне може повторюватись.

Для ще більшого увиразнення розбіжностей між персонажами М. Етвуд виокремлює яскраві кольори на чорних військових формах, які вказують на функцію людини в суспільстві. У чорний одягались офіцери: «*It's black, of course, the colour of prestige or a hearse, and long and sleek*» [2, с. 21]. Чорний – символ влади, зла, гріха. Усе вбрання походить від західної релігійної іконографії. Дружини командорів одягають блакитний колір як символ чистоти Діви Марії. На перший погляд, ці жінки обрані, привілейовані й незалежні від фанатичної влади. Їм дозволяється володіти слугами, займатися рукоділлям, дивитись телевизор та спілкуватись одна з одною. Інша ж сторона їхнього життя не така приваблива: не мають права голосу в суспільстві, як і всі інші жінки, їм не можна брати участь у політиці, виступати з промовами на телебаченні, займати будь-які посади. Вони не мають права розлучитися зі своїм чоловіком чи виходити заміж за людину, яку вони насправді кохають. Їхні шлюби укладаються за домовленістю. Також вони повинні змиритися зі своєю безплідністю і жити під одним дахом з чоловіковою коханкою, яка ще здатна народити дитину. Служниці одягали червоний як символ крові пологів, а також Марії Магдалини: «*Everything except the wings around my face is red: the colour of blood, which defines us*» [2, с. 13]. Яскраво-червоний унеможлилював втечу. Влада нав'язувала жінкам думку про те, що їхнє головне призначення – допомога сім'ям, які не здатні мати власних дітей. Білий одягали доньки представників правлячого класу як символ чистоти і юності. Тітки, виховательки служниць, одягали коричневий, тобто темно-червоний. Це означало, що тітки повинні приглушувати почуття служниць, робити їх відданими релігії та режиму. Єдине, чим володіли тітки, – влада над служницями. Жили без права на створення сім'ї, були бездітними і щоденно піклувалися про моральний дух служниць, а отже, були релігійними фанатиками і повністю відданими своїй справі. Вони призвичаїлись до режиму і стали його частиною. Марфи, старі служниці правлячого класу, одягали зелений як символ чистоти та здоров'я, порядкували в домі. Еконодружини були законними дружинами нижчого класу. Різнобарвність їхнього одягу вказувала на те, що вони виконували різні функції: піклувалися про дім, народжували дітей. Сірий колір призначався для нежінок і нечоловіків, котрі не змогли інтегруватися в нове суспільство, були визнані як непотрібні й відіслані на тяжкі роботи в колонії. Така ж доля чекала і служниць, які не змогли народити дитини впродовж трьох років. Різнобарвна кольорова гама присутня в саду дружини командора. Сад – це життя, у якому в постійній боротьбі проростають червоні та блакитні квіти, що означають напружені стосунки між дружинами і служницями. Оффред бажає лише одного: аби в цьому саду з'явився новий колір – жовтий, що означає революцію, зміну стану речей, опір, непідвладність системі: «*Not a dandelion in sight here, the lawns are picked clean. I long for one, just one, rubbishy and insolently random and hard to get rid of and perennially yellow as the sun. Cheerful and plebian, shining for all alike*» [2, с. 159]. Таємний клас – повії. Це символ подвійних стандартів, надміру влади. Високопосадовці, яким набридає рутинна щоденної порядності, влаштовують собі розваги у будинках розпусти. Така розбіжність політики держави з діями правлячого стану неминуче призводить до початку кінця Гілеади: «*I thought this sort of thing was strictly forbidden,*» *I say.* «*Well, officially,*» *he says.* «*But everyone's human, after all*» [2, с. 177]. Відмінність між ідеологією і таємними діями влади для головної героїні – потворна й неприпустима.

Реальність антиутопії М. Етвуд дещо відмінна від інших письменників. Попри змістову насиченість ритуалами, молитвами, новими назвами професій, предметів, звичаїв, письменниця уникає імені лідера Гілеади, а також лідера руху опору. Ці дві протилежності існують в інших вимірах. Ми можемо розділити їх на абстрактні добро і зло. Існують лише виконавці законів, збірні назви: Ангели, Очі, Охоронці правди. М. Етвуд намагається провести паралелі між проблемами Гілеади й історією тоталітарних держав та їхніми лідерами. Увага читача не повинна бути прикута до якогось конкретного негативного образу. Окрім того, читач не здатен простежити ні проблем, що відбуваються в країні, ні реакції на них самого лідера. Деталі історії аналізують лише науковці з майбутнього. Вони узагальнюють та підбивають підсумки. Професорам нецікава доля конкретної людини, вони лише безжалісно констатують ситуацію: «*She could have told us much about the*

workings of the Gileadean empire, had she had the instincts of a reporter or a spy. What would we not give, now, for even twenty pages or so of printout from Waterford's private computer! However, we must be grateful for any crumbs the Goddess of History has designed to vouchsafe us» [2, с. 224]. Нащадки Гілеади намагаються виправдати вчинки своїх попередників, а також зрозуміти, які помилки політиків призвели до занепаду держави. Таку манеру антиутопії критикує німецько-британський філософ Р. Дарендорф, зазначаючи, що спільнота застигає в непорушності, їм невідомий перехідний етап, розвиток, революція. Статика таких творів унеможливує різноманіття поведінки людини, а отже, вона призвичаюється до подій, втрачає свою сутність.

Забруднення навколишнього середовища, позбавлення людини прав, місце та роль жінки в суспільстві, свобода голосу та вибору, релігійні протистояння, недовіра до влади, недосконалість законів, проблеми охорони здоров'я, недоліки міжнародної політики, неuczтво – проблеми, які висвітлює М. Етвуд в «Оповіді служниці». Роман за структурою та проблемами подібний до всіх творів класичної антиутопії. Він наводить жах та розпач. Твір незавершений, у ньому немає ні щасливого, ні сумного кінця. Незрозумілою залишається доля головної героїні, невідомо як змінилось її життя, чи змогла вона вижити в умовах цілковитого контролю. Читач сповнений співчуття та бажання допомогти Оффред змінити сучасність, щоб в майбутньому вона мала сім'ю, працювала на улюбленій роботі, мала змогу обирати президента, читати книги, жити не для чийсь забаганки, а для себе, при потребі сказати власне ім'я і мати своє, таке просте і звичне для кожного щастя.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Художня майстерність М. Етвуд полягає у створенні нового типу антиутопії. Письменниця чітко не окреслює протагоніста системи, не зображує його як реального ватажка підривної організації, не подає конкретних дій підпілля. Оскільки оповідь ведеться від імені Оффред, яка не виявила бажання приєднатися до руху опору, то, очевидно, саме через це читач позбавлений цієї важливої інформації. Вражає пасивність головної героїні, яка не здатна протистояти режимові, чого не простежувалося в аналогічних творах жанру антиутопії. У цьому персонажеві можна вбачати тих людей, які пристосовуються до несприятливих суспільних умов, і таких більшість. Авторка не подає жодних відомостей про лідера Гілеади, чим збіднює уявлення читача про всю державну систему. Зазвичай у жанрах антиутопії присутній чіткий фінал, натомість М. Етвуд не подає розв'язки. Така відкритість твору на подієвому рівні актуалізує читацький горизонт, спонукає до роздумів. Хоча письменниця загалом виписала пасивність мешканців країни, їхню неспроможність до об'єднання заради оновлення суспільства, твір можна сприймати як застереження не втрачати свободи вибору, життя загалом.

Джерела та література

1. On the Urgency of the Handmaid's Tale. 2017 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://time.com/collection-post/4925657/margaret-atwood-and-elisabeth-moss/>
2. Atwood M. *The Handmaid's Tale* / M. Atwood // *The Handmaid's Tale. Emblem* (McClelland & Stewart), 2002. – P. 226
3. Booker, M. Keith. *The Dystopian Impulse in Modern Literature: Fiction as Social Criticism* / M. Keith Booker. – Westport, Conn.: Greenwood Press, 1994. – 197 p.
4. Moylan T. *Scraps of The Untainted Sky: Science Fiction, Utopia, Dystopia* / T. Moylan // *Scraps Of The Untainted Sky: Science Fiction, Utopia, Dystopia*. – Routledge, 2000. – P. 408.
5. Ratiani I. *Totalitarianism and Literary Discourse: 20th Century Experience* / I. Ratiani // *Totalitarianism and Literary Discourse: 20th Century Experience*. – Cambridge Scholars Publishing, 2011. – P. 515.
6. Літературознавча енциклопедія : у двох томах. Т. 1 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.
7. Літературознавча енциклопедія : у двох томах. Т. 2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.

References

1. On the Urgency of the Handmaid's Tale. 2017 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://time.com/collection-post/4925657/margaret-atwood-and-elisabeth-moss/>
2. Atwood, Margaret. 2002. *The Handmaid's Tale. Emblem* (McClelland & Stewart).

3. Booker, M. Keith. 1994. *The Dystopian Impulse in Modern Literature: Fiction as Social Criticism*. Westport, Conn.: Greenwood Press.
4. Moylan, Tom. 2000. *Scraps of The Untainted Sky: Science Fiction, Utopia, Dystopia*. Scraps Of The Untainted Sky: Science Fiction, Utopia, Dystopia. Routledge.
5. Ratiani, Irma. 2011. *Totalitarianism and Literary Discourse: 20th Century Experience*. Cambridge Scholars Publishing.
6. *Literaturoznachna entsyklopediia*. 2007. Vol. 1., edited by Yu. I. Kovaliv. – K.: VTs “Akademiia”.
7. *Literaturoznachna entsyklopediia*. 2007. Vol. 2, edited by Yu. I. Kovaliv. K.: VTs “Akademiia”.

Малимон Леся, Сирук Юлія. Поэтика антиутопии в романе «Рассказ служанки» Маргарет Этвуд. В статье рассматривается образная картина произведения современной канадской писательницы Маргарет Этвуд, воплощенная в жанре антиутопии «Рассказ служанки». Акцентируется внимание на особенностях художественно-эстетической реальности произведения, особенностях авторского стиля, масштабности изображения. Исследуется обусловленность жанром антиутопии идейной установкой, композиции и стиля произведения, анализируется органичность художественной действительности романа и его зависимость от уровня эстетических вкусов, мировоззрения писательницы. Выявляются отличительные признаки антиутопии, представленные писательницей: отсутствие протагониста, который противостоит системе, четкой развязки, которая вызывает функцию катарсиса у читателя, акцентуация внимание на пассивной роли рассказчика-персонажа и вообще всех жителей страны. Роман воспринимается как новаторский, этому способствует открытость на событийном уровне, побуждает к диалогу между писателем и читателем, к размышлениям относительно негативного влияния на сознание, поведение человека тоталитарного устройства государства. Анализируется специфика такого общества, в котором несмотря на внешнее благополучие жителей страны, становятся заметными негативные тенденции в ее развитии. Раскрывается проблема общественной роли женщины, где она выполняет только навязанные ей функции. Такая ограниченность в праве выбора не способствует развитию личности, не разнообразит ее поведение, ведет к потере воли к жизни. Писательница разоблачает моральное и физическое насилие, которое уродует человека, ведет к уничтожению его лучших черт характера, к навязыванию государством стереотипов поведения, мышления, деятельности. Страдания, вызванные четко регламентированными условиями жизни, повторяемостью ритуалов, осуждаются писательницей и апеллируют к читательскому возмущению таким положением вещей. Выясняются причины популярности произведения: жанр антиутопии, синтез массового и элитарного, интертекстуальность, символика ритуалов и цвета, которые позволяют лучше представить сословную иерархию в обществе с тотальным контролем над поведением человека. Именно эти признаки определяют популярность произведения Маргарет Этвуд «Рассказ служанки».

Ключевые слова: антиутопия, дискурс, символизм, интертекстуальность, стиль, мастерство.

Malimon Lesya, Siruk Yuliia. The Poetics of Dystopia in the Novel «The Handmaid's Tale» by Margaret Atwood. The article deals with a figurative picture of the novel «The Handmaid's Tale» by a modern Canadian writer Margaret Atwood, embodied in the genre of dystopia. The peculiarities of the artistic and aesthetic reality of the work, the characteristics of the author's style, the magnitude of representation are focused on. The conceptual features determined by a dystopia genre, the composition and style of the novel, the inherently natural manner of the artistic rendering of the novel and its dependence on the level of aesthetic tastes and writer's philosophy of life have been analyzed. There are different characteristics of dystopia, presented by the writer: the absence of a clear protagonist who opposes the system, a clear denouement that would cause the reader's katharsis, pre-emphasis on the passive role of a narrator and, in general, of all the inhabitants of the country. The novel is perceived as innovative, this is facilitated by openness at the event level, which leads to a dialogue between the author and the reader, to the speculation about the negative influence of the totalitarian state system on the consciousness and the behavior of the person. The specifics of such a society have been analyzed, in which, despite the external well-being of the commonwealth, negative trends in its development are noticeable. The problem of the social role of a woman, where she performs only certain specific to her functions, has been revealed. Such a limitation in the right of choice does not contribute to the development of the person, does not diversify person's behavior, leads to the loss of the will to live. The writer reveals the moral and physical violence that distorts the person and leads to the destruction of the person's best features, to enforcing the community stereotypes of behavior, thinking, activity. The suffering caused by strictly regulated living conditions, by the traduction of rituals, is condemned by the writer and appeals to the reader's indignation in such a state of affairs. The reasons for the popularity of the novel have been identified: the genre of dystopia, the synthesis of mass and elitism, intertextuality, the symbolism of rituals and colours, which make it possible to imagine a state hierarchy in society with total control over human behavior. It is the constellation of such features that determines the popularity of the novel «The Handmaid's Tale» by Margaret Atwood.

Key words: dystopia, discourse, symbolism, intertextuality, style, mastery.